

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

33 Vtrùm Canonici non canentes in choro officium diuinum, teneantur ad restitutionem distributionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

tionem fructuum compensare; sed vel manet obligatus ut id quod omisit adhuc præstet per se vel per alium; (ut si omisit Sacra pro fundatore dicenda) vel obligatio cum tempore euanuit, eò quòd opus annexum esset tempori, & proinde per lapsum temporis factum sit impossibile: & sic solum tenetur dolere de peccato cum proposito emendationis; ut si officium precum non soluit. quòd si illæ preces non essent singulis diebus addictæ, deberet eas postea recitare.

Quartò, Si iure naturæ esset debita hæc restitutio, esset debita Ecclesiæ: atqui huic non est ita debita: tum quia non tam Ecclesiæ censetur læsa per illam omissionem, quam anima fundatoris: tum quia si Ecclesiæ iure naturæ esset debita, non posset alijs pijs operibus applicari.

Quintò, Si iure naturæ esset debita, deberetur etiam cum absque culpa officium omisissum est; sicut operarius tenetur restituere mercedem, si per morbum vel simile impedimentum ex parte sua proueniens, opus non præstiterit: atqui Ecclesiæ nunquam tales obligatur.

182 *Potest Ecclesiæ restituere. præscribere duplici modo.*
Hinc patet, nisi Ecclesiæ constituatur ut restitutio fiat, illam non esse necessariam. Potest autem id dupliciter constituere. Primò, Per modum legis pœnalis, priuando eos qui omiserint, in vindictam peccati: hoc enim Ecclesiæ per absolutam potestatem suam facere potest. Verum non sic videtur fecisse, quia ratio commodior suppetebat. Secundò, Per modum oneris, seu conditionis impositæ beneficiis: potest enim Ecclesiæ dare beneficia cum eo onere & sub ea lege & conditione, qua iudicat expedire. Itaque potest omnibus beneficijs, etiam curatis, imponere hanc legem, ut qui illa habet, non possit fructus absolutè suos facere, si ex culpa preces omittat. Eamdem legem posset imponere fundator. vnde proprie pœnalis non est, etsi in eos solos constituta sit, qui ex culpa omittunt, seu qui cessante legitimo impedimento non recitant.

183 *Quando acquirant absolutum dominium fructuum.*
Ex dictis sequitur Primò, Beneficiarios non habere absolutum dominium fructuum, etiam antè perceptorum, nisi postquam officium tempori illi respondens dixerint; vel certè absque culpa prætermiserint: nam expressè dicit Pontifex & Concilium, ut fructus non faciant suos, si cessante legitimo impedimento officium omiserint.

184 *Qui per ignorantiam omittunt.*
Secundò, Eos, qui per ignorantiam inculpatam omiserunt, non teneri ad restitutionem; ut si eis persuasum fuit à viris doctis, quibus meritò poterant credere, se non teneri pro anno domus mortuariæ, vel dum versantur in studijs.

Quæ attentio sit necessaria, dicitur infra c. 37. dub. 1. de Oratione.

D V B I T A T I O XXXIII.

Vtrum Canonici non canentes in choro officium diuinum, teneantur ad restitutionem distributionum.

184 **D**ico Primò, Vbi est consuetudo ut ipsi Canonici canant in choro, qui non canunt, non merentur distributiones, etiam si domi preces recitent, aut submissè in Ecclesiâ dicant. Ita Sotus l. 10. q. 5. ar. 4. & Nauarrus de Orat. cap. 10. n. 47. Pro-

batur Primò, Quia distributiones non sunt constitutæ ob nudam præsentiam, sed ut cum alijs psallant, & diuinum officium decantent, ut rectè Sotus ait: Canonicoꝝ enim officium est psallere in choro, ut habet Concil. Basileense sess. 21.

§. 3. Secundò, Quia Caietan. opus. 31. responsione 8. docet, eum non satisfacere præcepto Ecclesiæ de dicendis horis, qui in Ecclesiâ alternantibus choris, suos vericulos submissè recitat, quamuis alios attentè audiat; eò quòd non communicet cum ceteris canendo, & sic per communicationem non censetur totum recitare: quod Nauarrus sic intelligit, non satisfacere præcepto Ecclesiæ, ita ut lucrari possit distributiones, quæ canentibus sunt constitutæ. Satisfacit tamen ita ut non peccet mortiferè, nec teneatur repetere; ut etiam docet Tabiena, §. vltimo: quia etsi non communicet cum eis quatenus canunt, communicat tamen quatenus recitant.

Dico Secundò, Vbi est consuetudo ut Canonici per Vicarios officium peragant, probabile est, eos posse distributiones lucrifacere, etsi officium in choro vel domi recitent; modò temporibus constitutis præsentibus sint. colligitur ex Caiet. v. Hora canonicæ, sub finem; tenet Petrus Nauarra lib. 2. c. 2. nu. 217. & Bernardinus Sandoualis de diuinis officijs cap. 16.

Probatur Primò, Quia etsi veteri iure, & prima institutione teneantur Canonici per se diuina officia canere; tamen consuetudine in multis locis introductum est ut per Vicarios canant, Prælati scientibus & non contradicentibus: quæ consuetudo non est omnino contra rationem; nam sic diuinum officium magnificentius & suauius canitur, cum Canonici sæpè voce, suauitate, vel peritia canendi careant: vnde per eam potuit Iuri anti quo derogari.

Secundò, In multis locis vtuntur cantu figurato, cui non expedit Canonicos se admiscere: sufficit ergo ut ipsi tamquam maiores Clerici suâ præsentia omnia moderentur, & quæ alij canunt, ipsi attentè meditentur, (ut supra ait Caietanus) vel reuerenter assistant.

Tertiò, Quia Concilium Trident. sess. 24. c. 12. de reform. non videtur requirere aliud quam decentem præsentiam, *Distributiones, inquit, qui statuis horis interfuerint, recipiant; reliqui, quauis conclusionem aut remissione exclusi, bis careant.* Idem habetur in cap. 1. de Clerico non residente, Bonifacij VIII. quod citatur à Concilio. Si Concilium vel Pontifex iste voluisset cantum esse necessarium, id expressisset.

Dico Tertiò, Superiores Canonicoꝝ, ut Episcopi, Decani, Præpositi habentes iurisdictionem in Capitula, tenentur curare ut Canonici per se & non per substitutos diuina officia obeant. colligitur ex Concilio Trident. supra, *Omnes vero diuina per se & non per substitutos compellantur obire officia, & Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti assistere & inservire, atque in choro ad psallendum instituto, hymnis & canticis Dei nomen reuerenter, distinctè, deuotèque laudare.* quod intellige quando non adhibetur cantus figuratus; non enim illi cantui suas voces miscere tenentur.

Aduertendum autem, hoc præceptum dirigi non ad Canonicos, sed ad Prælatos, ut conuenientibus Iuris remedijs Canonicos cogant. vnde peccant Prælati, si id negligant; non autem Canonici

Dicens sunt versiculum submissè in choro, an satisfaciatur.

185 *Vbi per Vicarios canunt, non tenentur per se.*

186 *Superiores debent Canonicos cogere, &c.*

ndnici sua consuetudine videntes, quamdiu à Præ-
latis non vrgentur.

DVBITATIO XXXIV.

Quibus modis beneficia amittantur.

Diximus de modis acquirendi beneficij, de
conditionibus in beneficiario requisitis, &
de ijs ad quæ beneficiarij obligantur: sequitur nunc
vt dicamus de beneficiorū amissione; quod quarto
loco nobis in hoc capite propositum erat.

187 Porro amitti beneficium ante possessum po-
test vel ex dispositione Iuris, vel per sententiam
Iudicis, vel per liberam dimissionem seu resigna-
tionem.

*Ex disposi-
tione Iuris.* Ex dispositione Iuris amittitur, Primò, Propter
crimen aliquod, cui pœna amissionis ipso facto
per Ius est annexa. Secundò, Propter alterius be-
nificij incompatibilis consecutionem. Tertio, Per
professionem Religionis approbata. Quarto, Per
matrimonium validè initium. de tribus postremis
satis dictum est supra suis locis: de primo aliquid
dicendum. Multa sunt crimina, quibus hæc pœna
annexa est.

*Crimina,
quibus an-
nexa est
amissio
beneficij.* Primò, Hæresis, cap. Ad abolendam.9. de hæ-
reticis, §. 1. ad eò vt hæretico non proficit regula de
triennali pacifica possessione, vt docet Rebuffus
pagina 311.

Secundò, Schisma, cap. Nos consuetudinem,
d.12.cap. Quia diligentia, §. de electione.

Tertio, Sodomia sæpius exercita, ex Bulla Pij V.
apud Nauarrum cap.27.n.249.

Quarto, Percussio Cardinalis vel Episcopi. c. Fe-
licis, de pœnis, in 6.

Quinto, Homicidium qualificatum; nempe per
ficarium pretio conductum. cap. 1. de homicidio,
in 6. iuxta Alexandrum consil. 166.

Sextò, Falsificatio literarum Apostolicarum;
cap. Ad falsariorum.7. de crimine falsi.

Septimò, Si quis per se vel alium occidat Recto-
rem vel alium Clericum sive Ecclesiæ in qua be-
nificium habet, cap. In quibusdam. 12. de pœnis.

Octauò, Si examinatores ad Parochialem, ali-
quid pro examine acceperint; de quo sup. dub. 16.

Nonò, Ob simoniam confidentiæ; ex Bulla
Pij IV. & Pij V. apud Nauarr. cap. 23. num. 100. de
quo infra.

Decimò, Si obtinens Episcopatum, non accepit
consecrationem intra sex menses à pacifica posses-
sione, supra dub. 19.

Vndecimò, Si obtinens parochialem, non fue-
rit promotus ad sacerdotium intra annum; dubi-
tat. 19.

Duodecimò, Si quis duo incompatibilia primi
generis simul retinere præsumserit absque dis-
pensatione, amittit etiam secundum, de quo supra
dub. 27.

Decimotertio, Si Prælati vel administrator
alienet bona Ecclesiæ vel Monasterij absque for-
ma Iure præscripta, vel inconsulto Romano Pon-
tifici, Extrauag. Ambitiosa, de rebus Ecclesiæ non
alienandis.

Decimoquarto, Si quis vi possessionem sit in-
gressus. cap. Eum qui 18. de præbendis, lib. 6. vbi
statuitur, vt qui beneficium, cui animarum cura im-
minet, vi occupat, seu se scierit iniuste intrudat in eo,
sit ipso Iure priuatus beneficio, quod cum cura simi-

li priuatus obtinebat. item, vt qui vi & propria au-
thoritate occupat aliquod beneficiū, eo ipso amit-
tat ius, si quod ante ad illud vel in illo habebat,
v. g. per electionem, vel præsentationem, vel col-
lationem.

188 Notandum est, in his & similibus casibus (si ta-
men Iura illa quoad pœnas non sint vsu abrogata) *Beneficium
tale potest
ab alio im-
petrari.* beneficium impetrari posse tamquam vacans; sed
crimen est probandum. Ipse tamen beneficiarius
non tenetur sponte sua dimittere ante sententiam,
vt supra cap. 29. dub. 8. diximus, nisi in casu vnde-
cimo & fortè decimo; quia Iura non sunt cum eo
rigore recepta. Quando autem non est quis Iure
priuatus, sed solum priuandus, tunc beneficium ab
alio impetrari non potest, nisi prius feratur senten-
tia priuatiua. Multa autem sunt crimina, ob quæ
quis priuandus dicitur; vt homicidium non qua-
lificatum; cap. Clericis. §. ne Clerici vel Mona-
chi, &c. sacrilegium, periurium, adulterium, & si-
milia grauius delicta depositione digna; vt docent
DD. in cap. Et si Clerici 4. & cap. Cum non ab ho-
mine. 10. de Iudicijs.

Ratione absentia non vacat beneficium ipso Iu-
re, sed requiritur sententia, qua absens priuetur.
Hæc tamen sententia ferri non potest nisi ipso ante
citato, vt colligitur ex cap. Quoniam. Vt lite non
contestata, &c. & Glossa ibidem. & ex cap. 2. de
Cleric. non resident. iuncta Glossa v. Depositus.
& cap. Ex parte. eod. Quod si nescitur vbi sit, ser-
uanda est forma quæ præscribitur cap. Ex tua. eod.
vt docet Glossa in d. cap. Quoniam, nempe vt in
corum Ecclesiæ triua citationis edictum publice pro-
ponatur, vt reuertantur. quod si postea ultra sex
menses redire distulerint, poterunt suis beneficijs
spoliari. quod si absentis beneficium absque hu-
iusmodi citatione alteri collatum fuerit, reuertenti
non obeit collatio, cap. Tua. de cler. non resident.
vbi Panor. & alij. De quo vide Rebuffum, Titulo
de Collat. num. 58.

DVBITATIO XXXV.

*Quid resignatio in beneficiis, & qua ad
illam requirantur.*

Resignatio hoc loco est iuris sui libera dimissio *189*
seu cessio. *Libera*, inquam, non coacta, quia
coacta per iniuriam, est nulla, vel certè annullanda,
cap. Super hoc, de renuntiatione, & Clem. Multo-
rum, de pœnis. Hæc autem fit tacite vel expressè.
Tacite fit ex Iuris dispositione, absque verborum
expressione; vt si quis matrimonium contrahat; si
lite super beneficio mota cedat; si per tres annos
eam non prosequatur; si in Ordinibus constitutus,
militiæ adscribatur; & alijs modis, quos vide apud
Rebuffum §. De tacita resignatione, & Flaminium
Patritium l. 1. de resignat. q. 1.

Expressè fit, quando disertis verbis agitur. hæc
autem est duplex, alia *pura*, quæ fit sine conditione
& pacto appposito; & tunc Ordinarius potest con-
ferre beneficium cui libet. alia est *conditionalis* seu
in fauorem: & hæc vel est *simplex* in fauorem, vt
quando fit absque reservatione; vel est *qualificata*,
vt quando fit reservato sibi iure regressus vel in-
gressus, vel pensione, vel aliquibus fructibus: de
quibus plura infra cap. 35. de simonia, vide Flami-
nium quæst. 2.